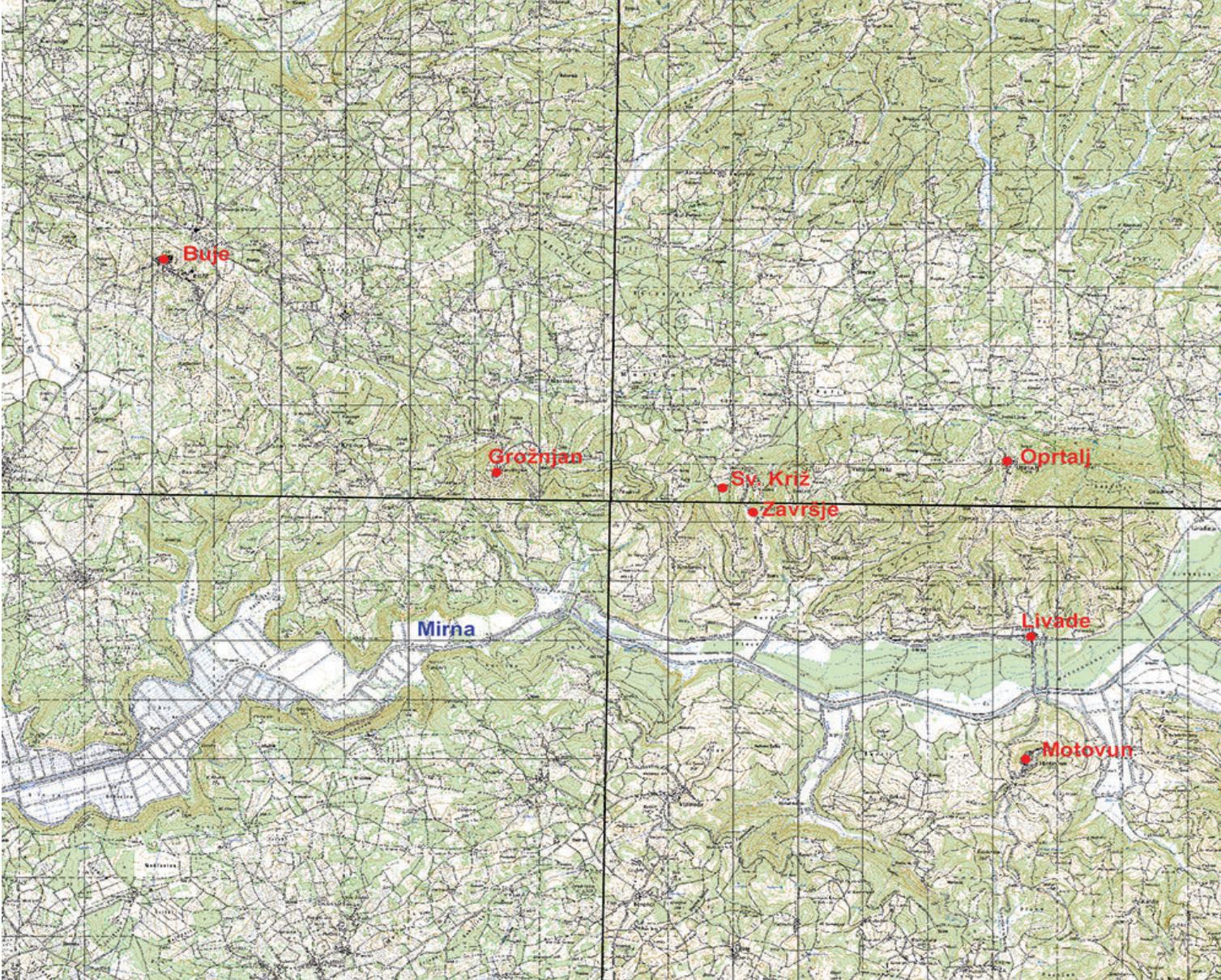

Sv. Križ: gradina kroz vrijeme

katalog izložbe

A photograph showing two individuals, a man and a woman, crouching over an archaeological excavation site. They are examining a stone wall or foundation made of large, irregular stones. The man on the right wears a white long-sleeved shirt, grey trousers, and a light blue sun hat. The woman on the left wears a green t-shirt. A white plastic bag lies on the ground next to them. The scene is outdoors in a sunny, dry environment.

Sv. Križ: gradina kroz vrijeme

katalog izložbe

ISBN: 978-953-7389-28-4

UVOD

Dobro je znano kako Istra obiluje bedemima utvrđenim naseljima na istaknutim i povišenim položajima poznatijima kao gradine. Ovakva naselja temelj su i brojnim današnjim gradovima poput Pule, Rovinja, Labina, Buzeta, Motovuna ili Grožnjana koji i dalje egzistiraju upravo na tim pozicijama na kojima je nekada postojalo brončano ili željeznodobno naselje. Jedno od takvih naselja bio je i Sv. Križ u neposrednoj blizini naselja Čirkoti iznad Završja. Život je na njemu prekinut završetkom srednjeg vijeka no mnogobrojni ostaci burne i bogate (pra)povijesti vidljivi su i danas gotovo na svakom koraku užvisine s koje se proteže veličanstven pogled na dolinu Mirne sve do njenog ušća.

Zbog svog iznimno povoljnog geografskog položaja na razmeđi putova, istarski je poluotok tijekom (pra)povijesnih vremena bio poveznica između istoka i zapada, sjevera i juga. Mikroregija uz rijeku

Pogled sa Sv. Križa dolinom Mirne prema njenom ušću

Mirnu nastanjena je još od prapovijesti. Riječ je o flišnom području gdje se na sjevernim padinama doline Mirne prosječne nadmorske visine oko 400 m nalazi niz važnih arheoloških nalazišta. Upravo je prirodna komunikacija ovom dolinom važan čimbenik kontinuirane naseljenosti okolnog prostora tijekom prapovijesti, antike i srednjeg vijeka. Iz tog razloga naselja poput Sv. Križa s kojeg se može kontrolirati veći dio Mirne od njenog srednjeg toka do ušća, dobivaju na važnosti, a samim time i gomilaju svoje bogatstvo.

OPIS NALAZIŠTA I REZULTATI ARHEOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA

Nalazište Sv. Križ nalazi se na dominantnoj uzvisini na oko 370 metara nadmorske visine u blizini Završja te administrativno pripada Općini Grožnjan. Osim Carla Marchesettija koji je još 1903. god. evidentirao postojanje gradine pod nazivom *S. Croce te Marije Škiljan* koja ga 1980. god. navodi kao *S. Croce a monte di Piemonte* (Sv. Andrija iznad Završja), tijekom druge polovice 20. st. lokalitet su u nekoliko navrata obilazili arheolozi Arheološkog muzeja Istre iz Pule. Pritom je zabilježeno kako je osim o nalazištu gradinskog karaktera riječ i o antičkom/kasnoantičkom te ranosrednjovjekovnom lokalitetu. Tijekom 2011. god. Služba za arheološku baštinu Hrvatskog restauratorskog zavoda* u suradnji s Istarskim vodovodom d.o.o. provela je zaštitna arheološka iskopavanja čime su istražene 4 sonde ukupne površine 58 m². Istraživanja su bila usmjerenja na najviši plato uzvisine te su, bez obzira na prilično malu istraženu površinu, dala i više nego zanimljive rezultate.

Zračni snimak Sv. Križa; pogled s juga

Pogled na terase na sjevernim padinama lokaliteta

* U istraživanjima su sudjelovali arheolozi Katarina Jerbić, Tihomir Percan, Ivica Pleština i Josip Višnjić, studenti arheologije Klaudia Bartolić, Anton Divić i Goranka Perković te pomoći radnici Mateo Čalić, Vladimir Jelenić, Bruno Jurada, Luka Škrget i Matko Tominić.

Zračna snimka s označenim segmentima nalazišta

Početak radova unutar sonde 4

Tijek istraživanja u sondi 4

Mlađe kameno doba ili neolitik

Najstariji tragovi, prema nalazima pronađenim tijekom istraživanja, sežu u razdoblje mlađeg kamenog doba ili neolitika (7.-3. tisućljeće prije Krista). Upravo se tijekom mlađeg kamenog doba život počeo odvijati na otvorenom, a počinje se koristiti i keramika. Sloj kojeg se može pripisati neolitiku bio je prilično tanak te su u njemu prevladavali kameni odnosno kremeni nalazi. Najznačajniji nalaz iz ovog razdoblja predstavlja slomljeno opsidijansko sječivo. Ovaj materijal je važan iz razloga što nema ležišta u blizini već je riječ o importu s udaljenih destinacija poput Liparskog otočja u Tirenskom moru ili Anatolije u današnjoj Turskoj. Upravo u neolitiku ova sirovina dobiva na značaju, a trgovina njime se odvija po čitavom Mediteranu te Sv. Križ nije nikakva iznimka i ovime čvrsto pokazuje svoje kontakte s Mediteranom. Također, pronađena je i jedna mala nedovršena, ali kvalitetno izrađena sjekira koja je zbog svojih malih dimenzija vjerojatno služila kao privjesak ili ukrasni predmet te fino obrađena kremena strelica.

Kremena strelica (kat. br. 5)

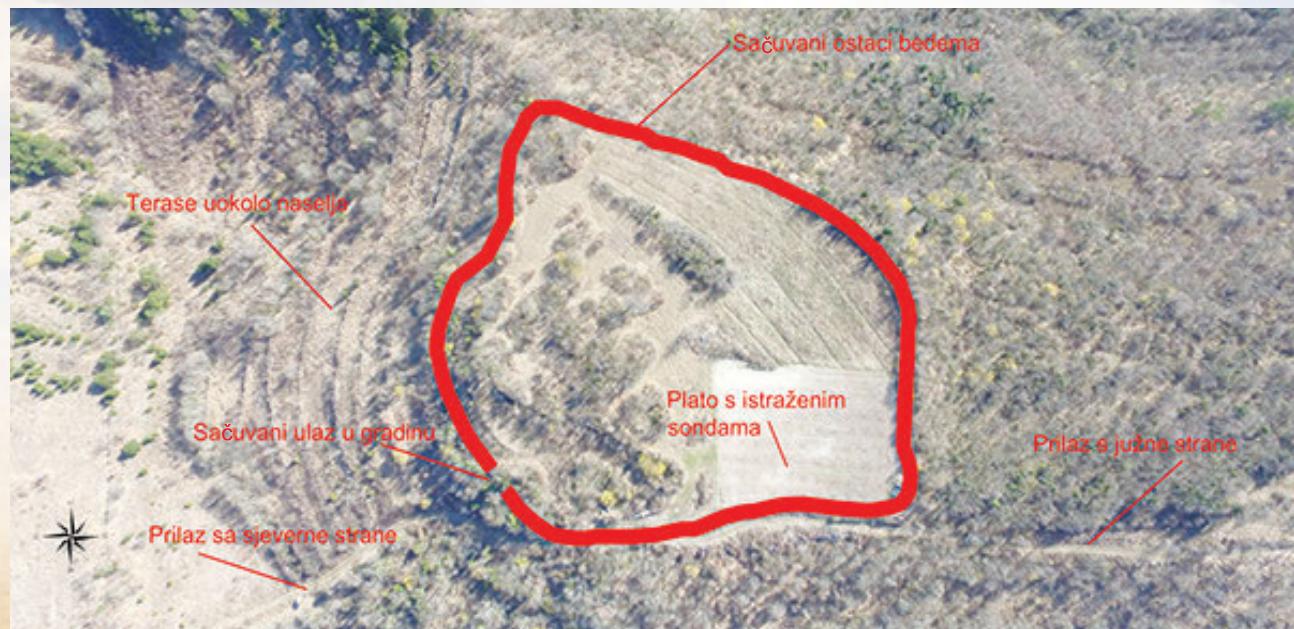
Brončano i željezno doba

Tijekom brončanog i željeznog doba (posljednja dva tisućljeća prije Krista) primarni oblik naselja na čitavom prostoru Istarskog poluotoka predstavljale su gradine. Termin gradina prije svega označava dobro utvrđeno naselje na istaknutom i povиšenom položaju. Veći broj ovakvih naselja na uzvisinama, s izrazitim strateškim karakteristikama, prirodnom zaštitom i dobrim uvjetima za razvoj zajednica, evidentirano je s obje strane doline Mirne. U široj okolini Sv. Križa valja izdvojiti obližnju gradinu Sv. Jurja koja se nalazi oko 0,5 km zapadno te naselja poput Završja, Grožnjana i Oprtja koja su neprekidno nastavila život od prapovijesti sve do današnjih dana. Upravo prvočim gradinskim naseljima na čijim temeljima počivaju, duguju svoj kontinuitet dug više od 3500 godina. Putem koji vodi do vrha uzvisine kao i cijelom širom okolicom nalazi se mnoštvo dobro očuvanih suhozida građenih od lokalnog pjешčenjaka ili vapnenca od kojeg su sazidani i obrambeni bedemi. Sam pristup gradini moguć je s južne i sjeverne strane i upravo su na tim dijelovima ostaci obrambenog bedema najbolje vidljivi. Na zapadnom rubu prve terase još uвijek se prilično dobro naziru ostaci ulaza u gradinu.

Mala nedovršena sjekirica (kat. br. 9)

U brončano i željezno doba na ovom je mjestu postojalo veće naselje okruženo s dva koncentrična bedema koji su i danas dobro vidljivi u krajoliku. Prema pregledu terena tijekom istraživanja te dostupnim i dobivenim podacima površina gradinskog naselja iznosila je nešto više od 2 ha, a samo je naselje bilo nepravilnog ovalnog oblika gdje su obrambeni bedemi pratile prirodnu konfiguraciju i pad terena. Uz obrambene zidove nalaze se zaravnate terase na kojima se pronalazi brojni pokretni arheološki materijal (keramika, kosti) dok se na najvišem platou nalazi prilično debeli kulturni sloj. Ovaj zemljani sediment je ostao sačuvan ponajprije zbog blizine bedema koji je zaštitio zemlju od erozije. Pronađeni su i ostaci stambenih te gospodarskih objekata. To se prije svega odnosi na nalaze manjih jama koje su mahom imale okomito postavljeno kamenje te su predstavljale rupe od stupova. Grede uglavljenе u ove rupe nosile su krovnu konstrukciju kuća, a evidentirani su i ostaci kamenih zidova.

Shematski prikaz gradinskog bedema sa sačuvanim ulazom

Sačuvani ostaci bedema na južnom dijelu nalazišta

Sačuvani ostaci zida brončanodobnog stambenog ili gospodarskog objekta

Matična stijena na Sv. Križu se stepenasto spušta prema podnožju brda te je evidentirano kako je jedna „stepenica“ iskorištena kao temelj za zid objekta koji se nalazio na nižem nivou. Isto tako, prilikom gradnje ovih objekata, matična stijena je priklesana, zaravnata i prilagođena kao hodna površina dok je kamenje na licu mesta bilo korišteno za zidanje stambenih i gospodarskih objekata te obrambenog bedema. Pronađeno je i jedno vatrište koje je sadržavalo veće grumene zapećene zemlje i komade ugljena, a bilo je ograćeno manjom kamenom konstrukcijom što ukazuje na svakodnevnu aktivnost pripremanja hrane.

Ostaci vatrišta

Dijelovi kamenog žrvnja zajedno s mnoštvom keramike većih dimenzija te okrugli kameni tučak za usitnjavanje žitarica pokazuju kako je gospodarska aktivnost prerađivanja žitarica i njihovog skladištenja na kraju 2. milenija pr. Kr. bila u punom zamahu na Sv. Križu.

Prilikom istraživanja pronađeno je nekoliko zatvorenih cjelina od kojih je najznačajnija i najbogatija jama SJ 8. Sama je jama bila ovalnog oblika dimenzija $0,8 \times 0,4$ m i dubine 0,3 m. Sadržavala je brojne keramičke ulomke i malo kostiju. Prije svega valja izdvojiti gotovo čitave lonce, šalice i zdjele od kojih je dio njih rekonstruiran te dijelove još nekoliko lonaca ili pitosa. Pronađeni tipovi posuda karakteristični su za razdoblje kasnog brončanog i ranog željeznog doba Istre (13. – 10. st. pr. Kr.).

Rekonstruirana posuda oblika šalice iz SJ 8 (kat. br. 19)

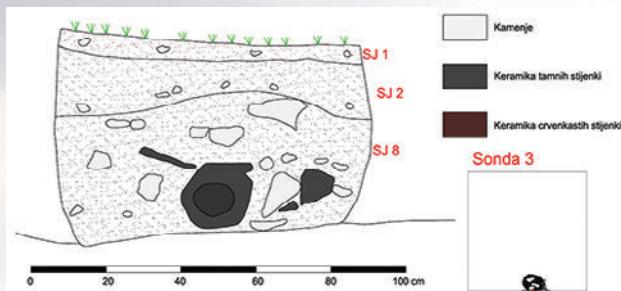

Kameni žrvanj s tučkom (kat. br. 14)

Nalazi unutar jame SJ 8 in situ

Najstarije elemente srednjeg brončanog doba predstavljaju ukrasi izvedeni plastičnim trakama i bradavičastim ispuštenjima dok su tipičan materijal prijelaza iz kasnog brončanog u željezno doba posude oblika šalice sa zaobljenim tijelom blage S-profilacije. Sav je sediment iz ove jame prikupljen kako bi se moglo provesti vodeno sijanje čime je skupljen velik broj nalaza koji ne bi bio zamijećen tijekom samog istraživanja. Upravo nalazi iz jame SJ 8 pokazuju bogatstvo ne samo ovog objekta nego i cijelog nalazišta za vrijeme kasnog brončanog i ranog željeznog doba.

Crtež profila jame SJ 8

Crtež nalaza unutar jame SJ 8

Antika i srednji vijek

U antici je područje sjeverno od rijeke Mirne, a samim time i Sv. Križ, teritorijalno pripadalo tršćanskom ageru. Na prostoru nekadašnjeg prapovijesnog gradinskog naselja najvjerojatnije je već u 1. st. egzistiralo određeno antičko, bilo vojno ili civilno naselje odnosno gospodarsko imanje. Tome u prilog govore brojni ulomci uokolo razasutih tegula i amfora. Iako pronađeni na južnim padinama Sv. Križa, nalazi poput kamenog epigrafskeg spomenika ili fibule (1. st.) iz zbirke obitelji Čirkota jasno govore o antičkom karakteru šireg prostora.

Ulomak oboda amfore (kat. br. 33)

Brončana fibula (kat. br. 35)

Postojanje naselja u srednjem vijeku potvrđuju nalazi grube kuhinjske keramike (12./13. st.) i jedan ulomak finog posuđa pronađeni na sjevernoj padini uzvisine. Isto tako, sam toponim Sv. Križ te mnogobrojne kamene nakupine koje vrlo vjerojatno predstavljaju urušene objekte na nižim terasama lokaliteta ukazuju na možebitnu srednjovjekovnu tradiciju odnosno postojanje naselja s popratnom crkvom što je i danas čvrsto prisutno u tradiciji okolnog stanovništva.

Brojnost nalaza potvrđuje bogatstvo i važnost ovog višeslojnog lokaliteta koji predstavlja najvišu i najdominantniju kotu u široj okolici, a ova izložba plod je uspješne suradnje nekoliko institucija kao i poticaj za daljnja istraživanja na Sv. Križu s obzirom kako sam lokalitet zasigurno spada među značajnije u sjevernoj Istri. Ovom je izložbom koja je realizirana sredstvima Hrvatskog restauratorskog zavoda i Općine Grožnjan, ali prije svega i zahvaljujući radu i trudu svih sudionika koji su na bilo koji način pripomogli pri ostvarenju ovog projekta, obogaćeno znanje o brončanom i željeznom dobu, ali i ostalim razdobljima sjevernog dijela istarskog poluotoka. Za kraj, posebno valja istaknuti gorljivi entuzijazam gospode Ljiljane Čirkota bez koje ne bi došlo do održavanja ove izložbe u Završju.

KATALOG NALAZA

Neolitik

1. Vrh kamene sjekire, tamnosive do crne boje, kremen; duž.: 4,2 cm; šir.: 1,9 cm; deb.: 1,4 cm.
2. Kamena sjekira, pješčenjak; duž.: 10,2 cm; šir.: 3-5,8 cm; deb.: 2,4 cm.
3. Slomljeno sječivo s okorinom na lijevom i obradom na desnom rubu, rožnjak; duž.: 2,7 cm; šir.: 1,2 cm; deb.: 0,6 cm.
4. Slomljena pločica s obradom na lijevom rubu, crne boje, opsidijan; duž.: 2,0 cm; šir.: 1,2 cm; deb.: 0,2 cm.
5. Kremana strelica s obradom na obje strane, sive boje, rožnjak; duž.: 2,4 cm; šir.: 0,6-1,7 cm; deb.: 0,4 cm.
6. Odbojak sive boje, rožnjak; duž.: 1,9 cm; šir.: 1,6 cm; deb.: 0,7 cm.
7. Odbojak tamnosive boje, rožnjak; duž.: 1,9 cm; šir.: 1,6 cm; deb.: 0,4 cm.
8. Odbojak smeđe boje, rožnjak; duž.: 2,4 cm; šir.: 1,8 cm; deb.: 0,5 cm.
9. Mala nedovršena sjekira, na gornjem dijelu započeta kružna rupa. Izduženog oblika. Duž.: 6,5 cm; šir.: 2,2 cm; deb.: 1 cm; promjer rupe: 0,5 cm.

Ulomak pločice od opsidijana (kat. b- 4)

Brončano i željezno doba

10. Dio vrata, otvora i tijela posude s djelomično očuvanom plastičnom aplikom. Smeđa do tamnosiva, u presjeku crna keramika s većim primjesama vapnenca. Duž.: 20,0 cm; šir.: 21,0 cm; deb.: 1,5 cm.
11. Nekoliko spojenih ulomaka oboda, otvora i tijela posude s apliciranom jezičastom drškom. Smeđe do oker, u presjeku crne boje. Duž.: 21,0 cm; šir.: 15,0 cm; deb.: 1,6 cm. Drška: duž.: 11,0 cm; šir.: 3,1 cm; deb.: 0,9 cm; vis.: 4,6 cm.
12. Više spojenih ulomaka suženog vrata, oboda i tijela lonca većih dimenzija. Blago izvučenog zaobljenog oboda; na vratu posude vidljiva kanelura. Smeđe do tamnosive, u presjeku crne boje s malo primjesa vapnenca sitne granulacije. Duž.: 22 cm; šir.: 23 cm; deb.: 0,8 cm; vis.: 11,5 cm; promjer otvora: 13,0 cm.
13. Ulomak oboda i tijela velike skladišne posude izvučenog ravnog oboda. Na vratu se nalazi plastično aplicirana traka koja se pruža čitavom širinom posude, a ispod nje horizontalna jezičasta drška. Keramika smeđe, u presjeku crne boje s primjesama kalcita. Duž.: 20,0 cm; šir.: 16,5 cm; deb.: 1,2-1,9 cm; drška: duž.: 12,6 cm; šir.: 2,5 cm; deb.: 1,6 cm; plastična traka: šir.: 1,6 cm; deb.: 0,8 cm.
14. Dio kamenog žrvnja sive boje. Pješčenjak. Duž.: 11,0 cm; šir.: 13,5 cm; deb.: 4,5-9,5 cm.
Tučak okruglog oblika za usitnjavanje žitarica. Pješčenjak sive boje. Promjer: 5,4 cm.
15. Ulomak oboda i tijela lonca većih dimenzija. Obod je ukrašen utiscima prstiju, ravan i blago izvučen. Smeđa, u presjeku crna keramika s većim primjesama vapnenca. Duž.: 18,0 cm; šir.: 20,0 cm; deb.: 1,2 cm.
16. Ulomak oboda i tijela velike skladišne posude blago izvučenog oboda. Na vratu se nalazi plastično aplicirana traka koja se pruža čitavom širinom posude, a ispod nje potkovasta aplika. Smeđa do tamnosiva, u presjeku crna keramika. Duž.: 28,0 cm; šir.: 19 cm; deb.: 1,5 cm; potkovasta aplika: duž.: 14 cm; šir.: 2,2 cm; vis.: 1,2 cm; plastična traka: šir.: 1,8 cm; deb.: 0,9 cm.
17. Ulomak tijela posude sa širokom trakastom ručkom. Narančaste do smeđe, iznutra i u presjeku crne boje. Duž.: 6,4 cm; šir.: 6,9 cm; deb.: 1,6 cm; promjer otvora: 2,6 cm.
18. Ulomak tijela posude s masivnom horizontalnom ručkom. Smeđa do tamnosiva, iznutra i u presjeku tamnosiva keramika. Duž.: 11 cm; šir.: 7,6 cm; deb.: 1,1-1,3 cm; ručka: duž.: 9,7 cm; šir.: 4,3 cm; deb.: 2,1-2,6 cm.

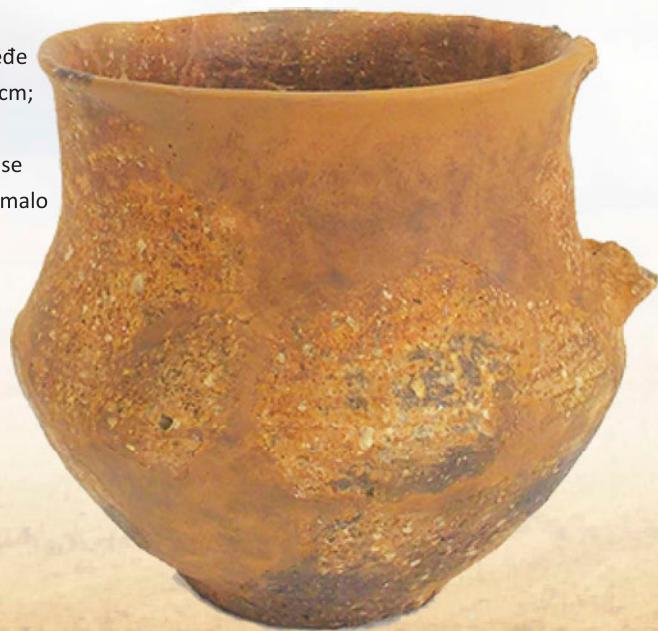

Dio velike skladišne posude (kat. br. 13)

19. Rekonstruirana posuda oblika šalice s uskim dnom i suženim visokim koničnim vratom. Ručka povezuje rub ušća s ramenom, u gornjem dijelu je uskog trokutastog presjeka, a u donjem trakasta. Crna polirana keramika. Vis.: 10,5 cm; šir.: 13,1 cm; deb.: 0,5 cm; promjer otvora: 11,8 cm; promjer dna: 6 cm. Ručka: duž.: 5,4 cm; šir.: 1,8-2,7 cm; deb.: 1,1 cm; SJ 8.
20. Nekoliko spojenih ulomaka oboda, vrata i tijela posude s apliciranom plastičnom trakom na vratu i plastičnim bradavicama ispod nje. Blago izvučenog zadebljanog oboda. Smeđa do siva keramika s primjesama kalcita. Duž.: 8 cm; šir.: 7 cm; deb.: 0,9 cm; promjer bradavica: 1,1-1,3 cm; plastična traka: šir.: 0,5 cm; deb.: 0,3 cm; SJ 8.
21. Rekonstruirana posuda oblika šalice s uskim ravnim dnom, visokim suženim vratom i blago izvijenim ušćem. Ručka nije sačuvana ali je bila visoka te je povezivala rub ušća s trbuhom posude. Smeđa keramika s primjesama vapnenca. Vis.: 14 cm; šir.: 15 cm; deb.: 0,6 cm; šir. vrata: 12 cm; promjer otvora: 13,5 cm; promjer dna: 6,5 cm; SJ 8.
22. Ulomak oboda i tijela lonca većih dimenzija blago izvučenog oboda
ispod kojeg se nalazi tanka plastično aplicirana traka u obliku valovnice. Gruba keramika s dosta većih primjesa kalcita smeđe boje. Duž.: 22 cm; šir.: 12 cm; deb.: 1 cm; valovnica: vis.: 2,5 cm; šir.: 0,5 cm; deb.: 0,4 cm; SJ 8.
23. Ulomak oboda, vrata i tijela velikog lonca. Ispod vrata nalaze se ostaci jezičaste drške. Siva do tamnosiva mrljasta keramika s malo primjesa. Duž.: 17 cm; šir.: 25 cm; deb.: 1,2 cm; SJ 8.
24. Dio posude s ručkom oblika jezičaste pločice koja je uska u gornjem, a širi se prema donjem dijelu. Smeđa do tamnosiva keramika. Duž.: 8,7 cm; šir.: 6,2 cm; deb.: 0,7 cm; pločica: duž.: 6,2 cm; šir.: 3,1 cm; deb.: 1,1 cm; ručka: duž.: 8,7 cm; šir.: 2,2-4,4 cm; deb.: 2 cm; SJ 8.

Ručke s jezičastom pločicom (kat. br. 24, 25)

Rekonstruirana posuda oblika šalice (kat. br. 21)

25. Dio posude s ručkom oblika jezičaste pločice koja je uska u gornjem, a širi se prema donjem dijelu. Tamnosiva do crna keramika. Duž.: 8 cm; šir.: 6,1 cm; deb.: 1,9 cm; pločica: duž.: 6,1 cm; šir.: 3,1 cm; deb.: 1 cm; ručka: duž.: 8 cm; šir.: 2,3-4,7 cm; deb.: 2,1 cm; SJ 8.
26. Ravno dno posude većih dimenzija. Tamnosiva do crna keramika s primjesama kalcita. Promjer dna: 12 cm; SJ 8.
27. Rekonstruirana posuda oblika šalice s uskim dnem i blago izvijenim ušćem. Ručka nije sačuvana ali je povezivala rub ušća s trbuhom posude. Smeđa do tamnosiva mrljasta keramika s primjesama vapnenca. Vis.: 12 cm; šir.: 15,8 cm; deb.: 0,9 cm; promjer otvora: 15 cm; promjer dna: 4 cm.
28. Rekonstruirana posuda oblika šalice s uskim dnem i izvijenim ušćem. Ručka nije sačuvana ali je povezivala rub ušća s trbuhom posude. Smeđa do siva mrljasta keramika s primjesama vapnenca. Vis.: 10,5 cm; šir.: 14,9 cm; deb.: 0,7 cm; promjer otvora: 14 cm; promjer dna: 3,1 cm.

Posuda oblika šalice pronađena in situ (kat. br. 28)

Rekonstruirana posuda oblika šalice (kat. br. 27)

29. Rekonstruirana posuda oblika šalice sa sačuvanom trakastom ručkom s čepolikim nastavkom i uskim ravnim dnom. Na prijelazu vrata u tijelo nalazi se niz utisaka u liniji. Ušće posude je blago izvijeno. Smeđa do tamnosiva mrljasta keramika.

Vis.: 16,1 cm; šir.: 14,9 cm; deb.: 0,8 cm; promjer otvora: 14,8 cm; promjer dna: 8,8 cm; ručka: duž.: 8,1 cm; šir.: 2,6 cm; deb.: 1,2 cm.

30. Rekonstruirana mala zdjela smeđe do tamnosive boje s blago izvučenim obodom. Vis.: 7,5 cm; šir.: 18,5 cm; deb.: 0,6 cm; promjer otvora: 18,5 cm; promjer dna: 7 cm.

Rekonstruirana zdjelica (kat. br. 30)

31. Rekonstruirana posuda oblika šalice s uskim ravnim dnom, visokim suženim vratom i blago izvijenim ušćem. Ručka nije sačuvana ali je bila visoka te je povezivala rub ušća s trbuhom posude koji je ukrašen s nekoliko paralelnih horizontalnih plitkih kanelura. Smeđa do tamnosmeđa keramika. Vis.: 9 cm; šir.: 11,6 cm; deb.: 0,5 cm; promjer otvora: 11 cm; promjer dna: 3,5 cm.

Rekonstruirana posuda s ručkom s čepolikim završetkom (kat. br. 29)

Rekonstruirana posuda oblika šalice (kat. br. 31)

Antika i srednji vijek

32. Tanko izduženo dno amfore narančaste boje. Duž.: 11,3 cm; promjer: 2,8-4,8 cm.
33. Uломак zadebljanog oboda amfore s ostatkom ručke D-presjeka. Kvalitetna keramika oker boje bez primjesa. Duž.: 11,1 cm; šir.: 12,6 cm; deb.: 1,5 cm.
34. Uломak ručke amfore ovalnog presjeka i oker boje bez primjesa. Duž.: 10,4 cm; šir.: 3,7 cm; deb.: 2,6 cm.
35. Mala brončana fibula. Duž.: 3,1 cm; šir.: 0,5-2 cm; deb. 0,3 cm.
36. Okrugli keramički pršljen oker boje. Promjer: 2,9 cm; promjer rupe: 0,5 cm.
37. Okrugli pršljen sive boje. Promjer: 3,5 cm; promjer rupe: 0,7 cm.
38. Plosnat pršljen tamnosive do smeđe boje s udubljenjem na unutarnjoj strani. Duž.: 3,7 cm; šir.: 2,1 cm; promjer rupe: 0,7 cm.
39. Uломak oboda, vrata i ramena trbušastog lonca zadebljanog i blago izvijenog oboda. Crne boje s primjesama kalcita. Duž.: 7,3 cm; šir.: 3,3 cm; deb.: 0,6-1,2 cm.
40. Manji ulomak blago izvijenog i zadebljanog oboda lonca. Crne boje s primjesama kalcita. Duž.: 3,1 cm; šir.: 1,9 cm; deb.: 0,6 cm.
41. Uломak oboda, vrata i ramena trbušastog lonca zadebljanog i blago izvijenog oboda. Crne boje s primjesama kalcita. Duž.: 5,5 cm; šir.: 2,7 cm; deb.: 0,5-1,1 cm.
42. Uломak slomljene kamene ploče s natpisom. Pješčenjak s plitko uklesanim slovima u pet redova. Duž.: 35 cm; šir.: 29 cm; deb.: 7,5-8 cm; visina slova: 3 cm.

Keramički pršljeni (kat. br. 36 – 38)

LITERATURA

- Cestnik, V. 2009.: *Željeznodobna nekropola Kaštel kod Buja*, Monografije i katalozi 18, Arheološki muzej Istre, Pula 2009.
- Buršić-Matijašić, K. 1998.: *Gradina Monkodonja. Tipološko-statistička obrada keramičkih nalaza srednjobrončanodobne istarske gradine Monkodonja kod Rovinja*, Monografije i katalozi 9, Arheološki muzej Istre, Pula 1998.
- Buršić-Matijašić, K. 2007.: *Gradine Istre. Povijest prije povijesti*, Povijest Istre VI., Zavičajna naknada Žakan Juri, Pula 2007.
- Cardarelli, A. 1983.: *Castellieri nel Carso e nell'Istria: Cronologia degli insediamenti fra media età del bronzo e prima età del ferro*. In: *Presitoria del Caput Adriae, Catalogo della Mostra*, Trieste (Udine 1983.), 87-112.
- Hellmuth Kramberger, A. 2017.: *Monkodonja, Istraživanje protourbanog naselja brončanog doba Istre, knjiga 2/1 Keramika s brončanodobne gradine Monkodonja – Tekst*, Monografije i katalozi 28/1, Arheološki muzej Istre, Pula 2017.
- Hellmuth Kramberger, A. 2017.: *Monkodonja, Istraživanje protourbanog naselja brončanog doba Istre, knjiga 2/2 Keramika s brončanodobne gradine Monkodonja – Katalog*, Monografije i katalozi 28/2, Arheološki muzej Istre, Pula 2017.
- Marchesetti, C. 1903.: *I castellieri preistorici di Trieste e della Regione Giulia*, Museo civico di storia naturale, Trieste 1903.
- Mihovilić, K. 2001.: *Nezakcij: prapovijesni nalazi 1900. – 1953.*, Monografije i katalozi 11, Arheološki muzej Istre, Pula 2001.
- Mihovilić, K. 2013.: *Histri u Istri*, Monografije i katalozi 23, Arheološki muzej Istre, Pula 2013.
- Sakara Sučević, M. 2004.: *Kaštelir, prazgodovinska naselbina pri Novi Vasi/Brtonigla (Istra)*, Koper 2004.

Sv. Križ: gradina kroz vrijeme

Organizator izložbe: Hrvatski restauratorski zavod,

Općina Grožnjan

Izdavač kataloga: Hrvatski restauratorski zavod

Za organizatora i izdavača: dr. sc. Tajana Pleše

Postav izložbe: Tihomir Percan, Siniša Pamić,

Ivica Pleština

Autor izložbe i teksta: Tihomir Percan

Urednik kataloga: Tihomir Percan

Restauratori: Mladen Mustaček, Marko Nemeth

Fotografije: Klaudia Bartolić Sirotić, Anton Divić,

Katarina Jerbić, Mladen Mustaček,

Tihomir Percan, Goranka Perković,

Ivica Pleština, Josip Višnjić

Lektura: Jelena Latin

Grafičko oblikovanje: tiskara AlMar

Tisk: tiskara AlMar

Naklada: 90 primjeraka

Ostvareno uz potporu: Općina Grožnjan

Hrvatski restauratorski zavod

ISBN: 978-953-7389-28-4

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne

knjižnice u Zagrebu pod brojem 000989841

HRVATSKI
RESTAURATORSKI
ZAVOD

